

มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน

กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง
ปรับปรุง ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗

โรงเรียนและสถานศึกษาอื่นๆ เป็นหนึ่งในสถานที่ที่มีประชากรกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้เลือดออกอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก ประชากรกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียน ได้แก่ นักเรียน ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนทุกคน ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนทุกกลุ่ม ทั้งนักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ เพื่อร่วมกันดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค รวมทั้งป้องกันการเกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ให้ความรู้ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน
๒. วางแผนการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและบริเวณโดยรอบโรงเรียน เพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
๓. จัดกิจกรรมสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
๔. เฝ้าระวังและสังเกตอาการเจ็บป่วยของเด็กนักเรียน
๕. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค

เนื่องจากโรคไข้เลือดออกเป็นโรคที่แปรผันตามฤดูกาล จึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องในแต่ละช่วงฤดูกาล โดยแบ่งเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน ช่วงเปิดภาคเรียน และช่วงปิดภาคเรียน ดังนี้

ม.ค.- เม.ย. (ระยะที่ ๑)	พ.ค.- ส.ค. (ระยะที่ ๒)	ก.ย.- ธ.ค. (ระยะที่ ๓)
ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	ช่วงเปิดภาคเรียน	ช่วงปิดภาคเรียน
การป้องกันโรคล่วงหน้า	การควบคุมการระบาด	การประเมินผลสำเร็จ
วัตถุประสงค์ <ul style="list-style-type: none">- เพื่อจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายใน โรงเรียน- เพื่อเฝ้าระวังการเกิดโรคไข้เลือดออกในโรงเรียน- เพื่อเตรียมความพร้อมของทรัพยากรในการรองรับการระบาด	วัตถุประสงค์ <ul style="list-style-type: none">- เพื่อควบคุมการระบาด (กรณีที่เกิดการระบาดในชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน)- เพื่อป้องกันนักเรียนที่ป่วยไข้เลือดออกเสียชีวิต	วัตถุประสงค์ <ul style="list-style-type: none">- เพื่อประเมินกระบวนการควบคุมโรค- เพื่อเป็นการถอดบทเรียนการดำเนินงาน และหา Best Practice นำไปพัฒนาแก้ไข ปัญหาในปีถัดไป
การเฝ้าระวังโรค		
<ul style="list-style-type: none">- เฝ้าระวังพาหะนำโรค โดยการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง เพื่อประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคในโรงเรียน- ติดตามสถานการณ์โรคในชุมชนใกล้เคียง โดยประสานข้อมูลสถานการณ์โรคจากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none">- เฝ้าระวังเด็กป่วยในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูห้องพยาบาลสังเกตอาการและคัดกรองเด็กที่สงสัยป่วยไข้เลือดออก โดยการวัดไข้ หากมีไข้สูงให้สงสัยอาจเป็นไข้เลือดออก แนะนำให้ทายากันยุงและหยุดเรียน พร้อมแจ้งรพ.สต. หรือหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐใกล้เคียง	<ul style="list-style-type: none">- วิเคราะห์และสรุปสถานการณ์โรคในโรงเรียน โดยโรงเรียนดำเนินการเองหรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุข

ม.ค.- เม.ย. (ระยะที่ ๑)	พ.ค.- ส.ค. (ระยะที่ ๒)	ก.ย.- ธ.ค. (ระยะที่ ๓)
ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	ช่วงเปิดภาคเรียน	ช่วงปิดภาคเรียน
การป้องกันโรคล่วงหน้า	การควบคุมการระบาด	การประเมินผลสำเร็จ
การป้องกันโรค		
<p>- การดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายอย่างต่อเนื่องได้แก่</p> <p>๑. ไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ในห้องเรียน เช่น แจกัน กระถางต้นไม้ ถังน้ำหรือภาชนะต้องมีฝาปิด</p> <p>๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น การปิดภาชนะขังน้ำใช้ให้มิดชิด การใช้ทรายกำจัดลูกน้ำกับภาชนะที่ไม่สามารถปิดฝาได้ เช่น ถังน้ำใช้ในห้องน้ำ การปล่อยปลาหางนกยูง การใช้ผ้าคลุมตาข่ายในภาชนะถังน้ำ ขนาดใหญ่ เป็นต้น</p>	<p>- การดำเนินการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง</p> <p>- จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนใกล้เคียงในการรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย (โดยวันที่ ๑๕ มิถุนายน ของทุกปี เป็นวัน ASEAN Dengue Day)</p> <p>- จัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียนดำเนินการสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน</p> <p>- จัดเตรียมสารกันยุง เช่น โลชั่นทากันยุง สเปรย์กันยุง ให้นักเรียนใช้ใน ช่วงกลางวัน และแนะนำให้ผู้ปกครอง ทาสารกันยุงให้เด็กนักเรียนก่อนมาโรงเรียน ทั้งนี้ควรอ่านฉลากและคำแนะนำก่อนใช้งาน เนื่องจากสารกันยุงแต่ละชนิดมีข้อแนะนำและข้อควรระวังที่แตกต่างกันออกไป</p>	<p>- ในช่วงปิดเทอม ควรมีการสำรวจลูกน้ำยุงลายและจัดการถ่ายน้ำจากภาชนะน้ำใช้ให้แห้งสนิทโดยเฉพาะน้ำใช้ในห้องน้ำ</p> <p>- สรุปปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อนำไปปรับปรุงแนวทางฯ ในปีต่อไป</p>
การควบคุมโรค		
<p>- มอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง</p>	<p>- แจ้งผู้ปกครองนักเรียน ให้เฝ้าระวังบุตรหลานของตนเอง อาจป่วยเป็นไข้เลือดออก โดยเฉพาะถ้ามีไข้สูง ๒ วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้น ให้รีบพาไปพบแพทย์</p> <p>- หากพบเด็กนักเรียนป่วยเป็นไข้เลือดออก แนะนำให้ทายากันยุงและหยุดเรียน พร้อมแจ้งรพ.สต. หรือหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐใกล้เคียง เพื่อดำเนินการควบคุมโรค</p> <p>- ดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง</p>	<p>- มอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทั้งในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง</p>
การสื่อสารความเสี่ยง		
<p>- จัดทำแผนการเรียนการสอนที่แทรกสอดเนื้อหาความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก โดยเน้นเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และการดูแลป้องกัน</p>	<p>- การสื่อสารความเสี่ยง และแจ้งเตือนเด็กนักเรียน และผู้ปกครองเรื่องการระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชน ที่อาจส่งผลกระทบต่อการระบาดในโรงเรียนได้</p>	<p>- ประเมินผล/ปรับปรุงแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่</p>

ม.ค.- เม.ย. (ระยะที่ ๑)	พ.ค.- ส.ค. (ระยะที่ ๒)	ก.ย.- ธ.ค. (ระยะที่ ๓)
ช่วงก่อนเปิดภาคเรียน	ช่วงเปิดภาคเรียน	ช่วงปิดภาคเรียน
การป้องกันโรคล่วงหน้า	การควบคุมการระบาด	การประเมินผลสำเร็จ
ตนเองไม่ให้ถูกยุงลายกัด หรือบูรณาการกิจกรรมร่วมกับโครงการอื่น เช่น ค่ายลูกเสือ ค่ายวิชาการ กิจกรรมจิตอาสา ในชุมชน	- ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง เช่น สื่อ social media (Line, Facebook) ไปแจ้งเตือน โดยเน้นเรื่องอาการสำคัญที่ต้องไปพบแพทย์ และการดูแลผู้ป่วยเบื้องต้น - การประเมินความรู้ ความเข้าใจ ของเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออก	
การบริหารจัดการ		
- วางแผนการดำเนินงานควบคุมโรค ไข้เลือดออกในโรงเรียน ร่วมกับหน่วยท้องถิ่น หรือหน่วยงานสาธารณสุข - เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้านการป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก ร่วมกับหน่วยท้องถิ่น หรือหน่วยงานสาธารณสุข - ประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น และสาธารณสุข เพื่อกำหนดมาตรการร่วมกันในการควบคุมการระบาด	- เข้าร่วมดำเนินการในการประชุมต่างๆ เพื่อควบคุมโรคไข้เลือดออก ในช่วงที่เกิดการระบาด	ถอดบทเรียน ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานควบคุมโรค ไข้เลือดออกในโรงเรียน รวมถึง แนวทางการแก้ไข และ เตรียมพร้อมด้านทรัพยากรที่ ต้องการสนับสนุนในการ ดำเนินงานในปีต่อไป ร่วมกับ หน่วยท้องถิ่น หรือหน่วยงาน สาธารณสุข

“ไข้เลือดออกใกล้ตัว และน่ากลัวกว่าที่คิด”

ติดตามข่าวสาร และดาวน์โหลดสื่อประชาสัมพันธ์ต้นแบบเกี่ยวกับโรคติดต่อฯ โดยแมลงได้ที่

เว็บไซต์ สื่อประชาสัมพันธ์

Facebook รู้ทันโรคแมลง

dashboard โรคติดต่อฯ โดยแมลง

แนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุง

หลักสูตรความรู้เรื่องโรคติดต่อฯ โดยยุงลายฯ